

periaatteet, joiden repostelusta on viime vuosina tullut ex-marxilaisten omituinen muoti. Eikä Salménin journalismissa ole tämän kummempia kikkoja. Kirjasaan hän kertoo miten juuri näiden periaatteiden mukaisesti toimitettiin kevään 1987 eduskuntavaalien TV-tentit, jotka olivat parasta poliittista journalismia mitä Suomessa on vuosiin nähty.

Mitäpä muuta 70-luvun konkarilta voisikaan odottaa? Johdonmukaista on, että kirjoittajalta saavat huutia sellaiset journalistiset virtaukset (muodit, oikeastaan) kuin City-lehti, avantgardismi, muodon särkyminen ja uuden yksipuolinen ylistäminen. "Suomalainen Suomi on kymmenen vuotta ajastaan jäljessä", kirjoittaa Salmén kommenttinaan kun teatterikorkeakoululaiset Erik Söderblom ja Juha Hemánus ovat Uudessa Suomessa julistaneet särkeväänsä kaiken tähänastisen teatterin.

Ei Salménia toki pidä myöskään liikaa ylistää, vaikka kyse on taitavasta journalismista. Talvisessa yksinpuhelussa on sekä poliittisia että journalistisia väittämiä, joiden kestävyys on kyseenalaista. Oudolta tuntuu esimerkiksi Salménin viha Mauno Koivistoa kohtaan. Kokoomuksen ja SDP:n hallitusyhteistyön Salmén vierittää raa'asti Koiviston syyksi. Samaan aikaan yksinpuhujia ei oivalla, että SKP:n ja SKDL:n hajoominen/hajottaminen ja kommunistien kannatuksen romahtaminen oli pääsyy punamulta-yhteistyön päättymiselle. Maamme puolueiden voimasuhteet muuttuivat ratkaisevasti, kun neljästä suuresta puolueesta jäi jäljelle vain kolme. Se loi tilanteen, joka teki Kokoomuksen ja SDP:n hallituksen mahdolliseksi, tai eräille jopa välttämättömäksi.

Vähintään epäselvä on myös Salménin kanta objektiiviseen journalismiin. Hän kirjoittaa ettei objektiivista journalismia ole, mutta toisessa paikassa "puolustaa pyrkimystä objektiivisuuteen hetkellä jolloin käypää on estoton ja velto subjektiivisuus." Ilmeisesti Salmén ei ole kovin tarkkaan seurannut esim. Tiedotustutkimuksessa käytyä vilkasta keskustelua tästä tematiikasta.

Ongelmallinen on myös Salménin oma suhde julkisuuteen. Muutamassa kohdassa tuli mieleen aristokraatti, joka tietää etevämmyytensä liiankin hyvin. Toisinaan Salmén on jopa vaivautunut

kontakteista tavallisen kansan kanssa. Sopii kysyä millaisia jälkiä jättää journalistiin ympäristö, jonka tärkeimmät tekijät ovat hyvin toimeentuleva perhe, seurustelu huippupoliitikkojen kanssa sekä työskentely TV-studioissa?

Jorma Mäntylä

Gonzon ihannoinnista "normaalijournalismiin"

SAARINEN, Esa. Jörn Donner. Juva, WSOY, 1987. 310 s.

Kaikkihan tiedämme miten Esa Saarinen jo vuosia sitten alkoi laajentaa kiinnostuksensa piiriä leipätyöstään eli filosofiasta journalismiin sekä yleensä julkisen esiintymisen ja vaikuttamisen suuntaan.

Journalismissa häntä aluksi viehätti eniten jokin nykykäytännölle ja -ajattelutavalle vaihtoehtoinen variantti. Sen taustalla taas piili "vaihtoehdon filosofian" idea: 1) yleinen filosofinen relativismi, 2) absoluuttinen näköalapisteen mahdottomuus, 3) Richard Rortyn edifiioiva eli "mieltäylentävä" filosofia, 4) näkemys siitä että inhimillisen kulttuurin, myös filosofian, tulee tähdätä ymmärryksen lisäämiseen tiedon vastapainona sekä 5) Jean-Paul Sartren eksistentiaalismi (ks. Esa Saarinen, **Vaihtoehdon filosofia**, julkaisussa Kaija Lähteenmaa ja Petri Stenman (toim.), **Filosofia ja vaihtoehtoliikkeet**, Dilemma r.y., Helsinki 1982).

Mihin johdonmukainen etsijä tällaiselta pohjalta päätyy? Kai gonzoon. Onhan Saarinen (teoksessa M.A. Numminen ja Esa Saarinen, **Terässinfonia**, Vaasa 1981) sekä ihannoinut gonzoa että luonnehtinut sitä mm. näin: "Filosofisesti gonzon asema on kristallinkirkas: gonzo-journalisti on itse osa todellisuutta, kirja häivyttää positivistisen subjekti-objekti-erottelun ja sekoittaa tarkkailijan ja tarkasteltavan yhdeksi erottamattomaksi vyyhdeksi." Tai näin: "Gonzo-jour-